

Prof. dr hab. Elżbieta Kawecka-Wyrzykowska
Szkoła Główna Handlowa w Warszawie

*Recenzja „Osiągnięcia Naukowego” i pozostałego dorobku
w ramach postępowania habilitacyjnego o nadanie
stopnia doktora habilitowanego Pani doktor Katarzynie Stabryło-Chudzio*

1. Podstawowe dane o Kandydatce

Dr Katarzyna Stabryło-Chudzio jest absolwentką dziennych studiów magisterskich na kierunku Finanse i Bankowość Akademii Ekonomicznej (obecnie Uniwersytet Ekonomiczny) w Krakowie w 2001 r. Stopień doktora nauk ekonomicznych w zakresie ekonomii uzyskała w 2008 r. na podstawie uchwały Rady Wydziału Finansów UE w Krakowie. Tematem rozprawy doktorskiej była „Rola budżetu Unii Europejskiej w integracji społeczno-gospodarczej”. Promotorem rozprawy był prof. dr hab. Stanisław Owskiak, a recenzentami prof. dr hab. Dorota Czykier-Wierzba oraz dr hab. Józefa Gniewek. Od ukończenia studiów Habilitantka pracuje w macierzystej uczelni, tj. Uniwersytecie Ekonomicznym w Krakowie, początkowo na stanowisku asystenta stażysty, a obecnie na stanowisku adiunkta w Kolegium Ekonomii, Finansów i Prawa.

2. Informacje o obowiązujących przepisach prawa na dzień wszczęcia ocenianego postępowania habilitacyjnego, w tym obowiązujących kryteriach oceny

Wniosek habilitacyjny został wszczęty w dniu 23 lipca 2024 r. Na posiedzeniu w dniu 18 listopada 2018 roku Rada Dyscypliny Ekonomia i Finanse (?) UEK powołała Komisję habilitacyjną w postępowaniu w sprawie nadania stopnia habilitacyjnego Pani dr Katarzynie Stabryło-Chudzio w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie ekonomia i finanse. Na podstawie art. 221 ust. 5 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2024 r. poz. 1571 z późn. zm.) zostałam powołana na członka tej Komisji.

Jako osiągnięcie naukowe Pani dr Katarzyna Stabryło-Chudzio wskazała monografię pt. „Kształtowanie europejskiej wartości dodanej w kontekście ponadnarodowych dóbr publicznych”, PWE Warszawa 2022. s. 224.

Pragnę dodać, że przygotowując niniejszą recenzję kierowałam się generalnie zapisami w dwóch dokumentach:

- a/ Zasady przygotowania recenzji w postępowaniach w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego (wg Rady Doskonałości Naukowej);
- b/ Zasady postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego w Uniwersytecie Ekonomicznym w Krakowie (UEK).

3. Informacje o ocenianych osiągnięciach naukowych

a/ tytuł osiągnięcia i dane naukometryczne

Jako główne osiągnięcie badawcze, przedstawione do oceny w postępowaniu habilitacyjnym p. dr Katarzyna Stabryło-Chudzio wskazała monografię pt. „*Kształtowanie europejskiej wartości dodanej w kontekście ponadnarodowych dóbr publicznych*”, PWE Warszawa 2022. s. 224. Recenzentami wydawniczymi publikacji byli: prof. dr hab. Agnieszka Alińska ze Szkoły Głównej Handlowej oraz dr hab. Jacek Tomkiewicz, prof. ALK.

Na podstawie informacji zawartej w autoreferacie stwierdzam, że cały dorobek naukowy Kandydatki obejmuje 88 recenzowane publikacje naukowe. W ramach tej liczby 65 prac, a więc zdecydowana większość (74%) powstała po uzyskaniu stopnia doktora (tab. 1, s. 24 autoreferatu). Wśród nich znajduje się jedna monografia (poza monografią doktorską), 24 rozdziały w monografiach (w tym dziewięć w języku angielskim), 1 podręcznik, 34 artykuły w czasopiśmie naukowych, w tym osiem w języku angielskim i jeden w języku francuskim. 45 publikacji ma charakter samodzielny (głównie rozdziały i niektóre artykuły). Łączna liczba punktów MNiSW uzyskanych z publikacji po uzyskaniu stopnia doktora wyniosła 1244 (w tym 140 pkt. za monografią doktorską oraz 160 pkt. za redakcją monografii). Jest to liczba przyzwoita. Według raportu cytawalności przygotowanego przez Bibliotekę Główną Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie łączna liczba cytowań Autorki (bez autocytowań) wynosi 67 (z autocytowaniami jest to tylko niewiele więcej, bo 70) i odnosi się do 30 publikacji. Stosunkowo duża liczba cytowań pochodzi z BazEkon (29), kilka z Scopus (6) i Web of Science (3), a największa z „innych źródeł” (32). Indeks Hirscha jest na poziomie 4.

Zestawienie to wskazuje na bardzo przyzwoity ilościowy dorobek Habilitantki. Oznacza on ok. 2 rozdziały w monografiach oraz 2,5 artykułu średnio rocznie w całym okresie pracy zawodowej Habilitantki. Należy przy tym dodać, że dorobek ten jest dość równomiernie rozłożony w czasie. Trochę skromniej wypada ocena dorobku przez pryzmat pozycji wydawnictw i rangi czasopism, w których Habilitantka publikowała. Wśród 24 rozdziałów, tylko jeden znalazł się w prestiżowym wydawnictwie zagranicznym (Springer) i był to rozdział napisany we współautorstwie. Ponadto, 5 rozdziałów (wszystkie autorstwa wyłącznie Habilitantki) znalazło się w wysokorankingowych wydawnictwa polskich (PWE oraz PWN). Natomiast pozostałe 18 rozdziałów tj. 75% zostało wydanych w większości przez wydawnictwa uniwersyteckie, w tym wydawnictwa rodzimej uczelni Habilitantki, jak też w pokonferencyjnych wydawnictwach uniwersytetów zagranicznych. Pozytywną stroną tego zestawienia jest natomiast fakt, że wysoka aktywność Habilitantki w konferencjach zagranicznych zaowocowała trwałym śladem tego udziału w postaci publikacji. Jeśli chodzi o artykuły, to większość nich została wydana w mało punktowanych Zeszytach Naukowych lub Rocznikach uczelnianych. Chlubnym wyjątkiem jest tu artykuł opublikowany w czasopiśmie „*Sustainability*” z Impact Factor = 3, 889. Udział artykułów zamieszczonych w czasopiśmie

zagranicznych wynosi ok. 18% wszystkich artykułów przygotowanych po uzyskaniu stopnia doktora.

Zainteresowania badawcze i publikacje naukowe Habilitantki przez cały okres Jej pracy związane były w mniejszym lub większym stopniu z racjonalizacją finansów publicznych w Polsce i na świecie oraz polityką fiskalną Polski i Unii Europejskiej. Sama Autorka wyodrębniła w swym dorobku pięć głównych obszarów badań. W pierwszym okresie Jej pracy naukowej dominowały kwestie harmonizacji podatków w UE, czego uwieńczeniem była rozprawa doktorska. W latach późniejszych uwaga Habilitantki skupiła się na reformie – najpierw dochodów budżetu UE, a następnie - wydatków z unijnego budżetu. Kontynuacją tych zainteresowań były badania nt. polityki władz publicznych w kontekście ubóstwa i wykluczenia społecznego, a także nt. polityki fiskalnej i programowania budżetowego w UE. Dorobek publikacyjny p. dr Katarzyny Stabryło-Chudzio jest znaczący i wartościowy.

b/ Informacja o osiągnięciach dydaktycznych, organizacyjnych i popularyzujących naukę

Habilitantka ma duże doświadczenia ze współpracy z zagranicą. Uczestniczyła w kilku stażach zagranicznych, w tym we Francji i Szwecji. Poświadczeniem tego są bardzo liczne certyfikaty. W 2012 r. ukończyła studia podyplomowe w zakresie zarządzania projektem badawczym oraz komercjalizacji wyników badań i od tego samego roku jest członkiem stowarzyszenia *International Project Management Association Polska* oraz *International Project Management Association*, członkiem stowarzyszenia naukowego *Eurasia Business and Economics Society*, a także Polskiego Stowarzyszenia Finansów i Bankowości. Pozytywnie ocenić należy fakt, że przy okazji odbywania kilku staży Habilitantka uczestniczyła w organizowanych tam konferencjach naukowych, przygotowując własne wystąpienia. Łącznie, po uzyskaniu stopnia doktora nauk ekonomicznych uczestniczyła w 81 konferencjach i seminariach, w tym w 14 międzynarodowych. Wygłosiła na nich 28 referatów, w tym 16 jako współautorka.

Bogata aktywność naukowa Habilitantki obejmuje też wyjazd badawczo-studyjny do Parlamentu Europejskiego i Komisji Europejskiej w Brukseli, który wykorzystwała do przygotowywania rozprawy habilitacyjnej. Do aktywności badawczej zaliczyć też należy przygotowanie anonimowych recenzji dla kilku czasopism polskich oraz funkcję sekretarza Komitetu redakcyjnego czasopisma naukowego "*Argumenta Oeconomica Cracoviensia*".

Ważnym obszarem działań naukowych Habilitantki jest realizacja projektów badawczych. Po uzyskaniu stopnia doktora nauk ekonomicznych uczestniczyła jako wykonawca (członek zespołu) w dziewięciu projektach. Były one sfinansowane ze środków KBN i NCN. Część z nich, to badania statutowe Katedry Finansów Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie oraz przedsięwzięcia realizowane w ramach programu Potencjał Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie. Projekty te dotyczyły tematyki, która dobrze wpisywała się w nurt głównych zainteresowań Pani Doktor, jak np. wybrane problemy polityki finansowej obszarów wiejskich w Polsce, wykorzystanie środków unijnych przez polskie

rolnictwo, konsolidacja fiskalna w Polsce. Pani Doktor nie wspomina szerzej o efektach tych projektów, poza jednym, jakim był udział z referatem w konferencji w Hiszpanii i powstała na tej podstawie publikacja, która ukazała się w tymże kraju. Szkoda, że p. dr Katarzyna Stabryło-Chudzio nie ma doświadczenia w kierowaniu projektami, jak też nie uczestniczyła w projektach międzynarodowych. Jest to nawet trochę dziwne, biorąc pod uwagę dużą aktywność Habilitantki, jeśli chodzi o staże zagraniczne i udział w konferencjach międzynarodowych. Na podstawie dostępnej dokumentacji nie możemy stwierdzić, czy ten brak zaangażowania w projekty międzynarodowe wynikał z niepowodzenia złożonych wniosków (mimo podjętego wysiłku aplikacyjnego), czy też z braku aktywności Habilitantki w tej dziedzinie. Nie ulega natomiast wątpliwości, że udział w projektach międzynarodowych jak też kierowanie projektami jest bardzo skuteczną metodą wymiany wiedzy i doświadczeń, zdobywania nowych umiejętności badawczych, kontaktów z innymi badaczami itp., jak też możliwością konfrontowania własnych przemyśleń z opiniami innych badaczy.

Ważnym obszarem aktywności zawodowej Pani Doktor jest dydaktyka. W macierzystej Uczelni prowadzi od lat wykłady w języku polskim i angielskim z takich przedmiotów, jak Finanse publiczne, Finanse UE oraz pokrewne wykłady specjalistyczne. W ciągu swej pracy w UEK wypromowała 157 licencjuszy oraz 38 magistrów, przy czym prace te zostały napisane w języku polskim, angielskim i francuskim. Wykłady niewątpliwie są dobrze prowadzone, o czym świadczy fakt, że w roku akademickim 2016/2017 Habilitantka otrzymała najwyższe w Katerze Finansów oceny zajęć dydaktycznych ze strony studentów. Pani Doktor prowadziła też wykłady na innych uczelniach w Krakowie, w ramach różnych studiów podyplomowych. Prowadząc intensywnie własne badania naukowe oraz zajęcia dydaktyczne, równocześnie doskonaliła swoje umiejętności, uczestnicząc w wielu szkoleniach. Część tych kursów miała charakter zdobywania nowych umiejętności dydaktycznych (jak np. szkolenie z zakresu programu Power Point), a część poszerzania wiedzy ogólnej oraz na potrzeby prowadzonych zajęć dydaktycznych.

Habilitantka była też aktywnie włączona w prace organizacyjne macierzystej Uczelni oraz Katedry, m.in. w charakterze sekretarza Uczelnianej Komisji Rekrutacyjnej, współorganizatora Dni Otwartych UEK, praktyk studenckich, członka kilku komisji uczelnianych, członka zarządu Stowarzyszenia Nauczycieli Akademickich UEK, członka komitetów organizacyjnych konferencji uczelnianych i kolegialnych itd.

Wykorzystując swą rozległą wiedzę o budżecie i polityce fiskalnej państwa, Pani Doktor współpracowała aktywnie z otoczeniem gospodarczym, m.in. prowadząc szkolenia nt. doświadczeń z wprowadzania budżetu zadaniowego w wybranych państwach UE dla pracowników Ministerstwa Sprawiedliwości i Ministerstwa Środowiska.

Wysokie zaangażowanie Habilitantki w różne rodzaje aktywności w rodzimej Uczelni zostało zauważone przez władze i kilkakrotnie uzyskała nagrody indywidualne i zespołowe Rektora Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie za osiągnięcia w dziedzinie naukowej oraz

organizacyjnej. Ponadto, decyzją Prezydenta RP otrzymała medal Brązowy za Długoletnią Służbę oraz Medal Komisji Edukacji Narodowej.

Przy okazji pragnę zauważyć, że dokumentacja dołączona do wniosku o przeprowadzenie omawianego tu postępowania habilitacyjnego została przygotowana przez Habilitantkę solidnie i starannie, jakkolwiek z jednym wyjątkiem. Przydałby się spis zawartości całej dokumentacji, zwłaszcza że jest ona bardzo obszerna. Obecny spis treści zawiera bowiem wykaz załączonej dokumentacji, ale bez odniesienia do właściwych stron.

4. *Ocena wskazanego przez Kandydatkę osiągnięcia naukowego, w tym, czy stanowi ono znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny naukowej*

Tematyka europejskiej wartości dodanej (EWD) nie jest nowa w literaturze, ale jak słusznie zauważa Habilitantka, nie doczekała się ona, jak dotąd, zwartej analizy. Zgłębienie tej tematyki jest o tyle ważne, że EWD stanowi – w szerokim ujęciu - podstawową przesłankę integracji, a więc i uzasadnienie członkostwa Polski w UE. Ważnym, choć nie jedynym, instrumentem wzrostu EWD i tym samym wzrostu korzyści z integracji, jest unijny budżet i dobra publiczne finansowane z tego budżetu. W tym kontekście, wybór tematu monografii habilitacyjnej uważam za w pełni zasadny.

Układ pracy jest logiczny w stosunku do tematu i celu monografii. W syntetycznym ujęciu, celem monografii było pokazanie, czy obecna struktura wydatków z budżetu UE wnosi europejską wartość dodaną mierzoną poziomem PKB *per capita* i indeksem rozwoju społecznego (Human Development Index - HDI) (s. 11). Cele, zarówno główny jak też szczegółowe, sformułowane zostały w sposób konkretny, poddający się weryfikacji. Są one ze sobą spójne i układają się w logiczną całość, poczynając od kwestii koncepcji europejskiej wartości dodanej i czynników ją określających, a kończąc na kwestii pomiaru tej koncepcji i jej efektów. Pozytywnym elementem analizy jest fakt, że uwzględniono w niej nie tylko ekonomiczne aspekty EWD, ale i jej społeczny wymiar, co znalazło wyraz przede wszystkim w przyjęciu indeksu HDI jako jednego z mierników EWD.

W rozprawie przyjęta została hipoteza główna i trzy hipotezy pomocnicze. Hipoteza główna brzmi następująco: „Rola Unii Europejskiej, jako organizacji międzynarodowej, a nie federacji, jest rozwiązywanie problemów, które stoją na drodze wzrostowi i rozwojowi gospodarczemu, czyli przyczynianie się do konwergencji gospodarczej i społecznej mającej swoje odzwierciedlenie w europejskiej wartości dodanej” (s. 9). Początek zdania został sformułowany trochę niefortunnie. Niepotrzebne jest tu sformułowanie „a nie federacji”, ponieważ UE ma jednak pewne cechy federacji, a ponadto państwa federacyjne (jak np. USA czy Niemcy) też realizują politykę konwergencji. W innym miejscu Habilitantka sama przyznaje (s. 17), że UE „jest organizacją, w której współistnieją rozwiązania federacyjne i konfederacyjne czyniące z niej strukturę wykraczającą swoim zakresem poza ramy zwykłego porozumienia gospodarczego”.

Punktem wyjścia analizy jest określenie istoty i determinant EWD, a także możliwości rozszerzenia zakresu jej działania. Jak Autorka słusznie bowiem zauważa, nowe wyzwania, jakie pojawiły się w UE od czasu kryzysu finansowo-gospodarczego 2008+, w tym także pandemia COVID-19, zintensyfikowały dyskusję nt. federalizmu fiskalnego w UE oraz na temat możliwości i metod zwiększenia EWD. Rozdział II dotyczy kwestii dóbr publicznych, ich istoty i rodzajów, w tym ponadnarodowych dóbr publicznych. Główną myślą przewodnią tej części monografii jest stwierdzenie, że alokacja zasobów - w tym środków z funduszy publicznych (np. europejskich), determinuje wyższy (lub niższy) wzrost gospodarczy. Kontynuacją tej myśli są, zawarte w rozdziale III, rozważania dotyczące znaczenia budżetu UE dla osiągnięcia EWD. Wspólny budżet UE jest bowiem głównym instrumentem realizacji EWD (obok regulacji prawnych, koordynacji oraz delegowania uprawnień, o których Autorka wspomina w kilku miejscach, jakkolwiek nie rozwija szerzej). Wskazuje, że budżet UE realizuje podobne funkcje, jak budżety krajowe, tj. funkcję alokacyjną, redystrybucyjną i stabilizacyjną. W tym rozdziale szczególnie ciekawe jest pokazanie tych 3 funkcji przez pryzmat konkretnych linii budżetowych (struktura wydatków w podziale na funkcje). Sporo miejsca tu poświęcono, moim zdaniem nadmiernie, na analizę i graficzną ilustrację (w postaci wykresów dla 28 członków UE) wpływu wielkości mechanizmów korekcyjnych na zmianę budżetowych sald operacyjnych w UE. Nie jest to kwestia wysoce istotna dla tytułowego tematu monografii, jakkolwiek ma oczywiście znaczenie dla oceny EWD przez poszczególnych członków UE.

W rozdziale IV omówiona została struktura wydatków z budżetu UE w latach 2021-2027, a więc w okresie obowiązujących obecnie Wieloletnich Ram Finansowych. Nie jest to jednak standardowa analiza wielkości i kierunków wydatków, lecz analiza przeprowadzona z punktu widzenia przeznaczenia funduszy, w podziale na rodzaje ponadnarodowych dóbr publicznych, w tym na ochronę środowiska, naukę i innowacje, transport, ochronę granic zewnętrznych i zdrowie. Pozwoliło to określić, jaką rolę pełnią poszczególne rodzaje wydatków w tworzeniu ponadnarodowych dóbr publicznych w UE. Pewną słabością tego ujęcia jest fakt, iż Autorka w tekście pisze o zmianach w znaczeniu poszczególnych kategorii wydatków, natomiast tabela 4.1 (s. 119) dotycząca tych omawianych kategorii wydatków prezentuje dane tylko dla obecnego okresu budżetowego (wartościowo, dla lat 2021-2027), bez pokazania wcześniejszego okresu referencyjnego. Ponadto, pewne kategorie wydatków (dóbr publicznych) omówione w tekście nie znalazły odbicia w tabeli w ujęciu wartościowym (np. zdrowie publiczne, ochrona dziedzictwa kulturowego).

W rozdziale V Autorka zbadała, czy wybrane kategorie wydatków unijnych przyczyniły się do wzrostu dwóch wskaźników, które uznała za mierniki analizowanej EWD, tj. PKB *per capita* mierzącego wzrost gospodarczy i indeksu HDI, jako miary rozwoju społeczno-gospodarczego. Ważnym wynikiem tej analizy jest odpowiedź na zadane na początku monografii pytania badawcze, zarówno z perspektywy wszystkich 28 państw członkowskich UE, jak też z uwzględnieniem oddzielnie wariantu „UE-13” oraz „UE-13 bez Chorwacji”. Jest

to niewątpliwie rozdział najważniejszy w monografii, tak z uwagi na rozwinięcie tytułowego tematu, jak też wkład własny Autorki. Dr Katarzyna Stabryła-Chudzio dokonała przeglądu literatury nt. przyjętych przez Nią mierników EWD. Poprawnie zinterpretowała wady i zalety obu mierników. Dokonała też oceny struktury wydatków z unijnego budżetu z punktu widzenia ich pro wzrostowego i prorozwojowego charakteru. Za właściwy uważam wybór dwóch wskaźników, tj. wspomnianego już PKB *per capita* oraz indeksu HDI. Wskaźniki te zostały zbadane dla 28 państw członkowskich UE, a więc z udziałem Wlk. Brytanii jako członka UE oraz w podziale na UE-15 i UE-13: PKB *per capita* i HDI. Autorka przeanalizowała znaczenie poszczególnych kategorii wydatków budżetu UE dla kształtowania PKB *per capita* i HDI (154) dla tych 3 zbiorów krajów. Do realizacji tego celu wykorzystowała model oparty o dane panelowe. Jednocześnie, szczegółowo przedstawiła uzasadnienie dla zastosowanej metodologii badań. Wybór przyjętego modelu należy uznać za właściwy.

Habilitanka czytelnie przedstawiła nie tylko metodę oceny zmian przyjętych wskaźników (z uwzględnieniem rozszerzeń UE) jak też modyfikowanej w czasie struktury wydatków budżetowych, ale też interpretację uzyskanych wyników. W p. 5.3.3. „Dyskusja i wnioski” dr Katarzyna Stabryła-Chudzio podjęła próbę wyjaśnienia uzyskanych wyników, zwłaszcza w świetle istniejącej na ten temat literatury. Dyskusja na temat uzyskanych wyników świadczy o bardzo dobrym rozeznaniu Habilitantki w najnowszej literaturze dotyczącej wydatków z unijnego budżetu, ich znaczenia dla państw członkowskich UE oraz dla wyodrębnionych wskaźników. W szczególności, Habilitantka wyjaśniła zaskakujące nieco wyniki dla niektórych rodzajów wydatków. I tak, analiza modelowa wskazała, że wydatki na wspólną politykę rolną (WPR) - największą pozycję wydatków w unijnym budżecie - nie miały największego znaczenia dla rozwoju społeczno-gospodarczego, jakkolwiek ich wpływ był dodatni. Wygenerowały więc one w niewielkim zakresie wartość dodaną. Wyjaśniając tę sytuację, Autorka słusznie wskazała, że taka rola WPR wynika głównie z konsumpcyjnego charakteru płatności bezpośrednich, będących głównym instrumentem finansowym WPR.

Wybrane, bardziej szczegółowe uwagi do monografii, „o mniejszym ciężarze gatunkowym” są następujące. Za cenny przyczynek Autorki do badań nad EWD uważam rozpisanie różnych rodzajów wydatków (wyodrębnionych wg ich adresatów) między 3 wymienione i omówione wcześniej funkcje budżetów publicznych (rozdz. III, tabela 3.1, s. 76-78). Zabrakło mi natomiast dodania do tej listy informacji o wielkości wydatków (procentowym udziale w całości wydatków). Trudno bowiem oceniać rolę budżetu w tworzeniu EWD, nie wskazując na ich skalę. Czytelnik bardziej zaznajomiony z budżetem UE wie, że rozpiętości tych wydatków (np. na ochronę granic z jednej strony, a z drugiej - na politykę spójności) są ogromne. Zestawienie w tabeli 3.1 wskazuje, że niektóre rodzaje wydatków z budżetu UE pełnią równolegle kilka funkcji. W świetle tego, struktura wydatków w podziale na funkcje finansów publicznych nie ma charakteru rozłącznego (mowa jest o tym w pkt. 3.2.2 – 3.2.4). Prawdopodobnie ze względu na ten brak rozłączności funkcji budżetowych w odniesieniu do poszczególnych typów wydatków, Autorka nie podjęła próby ilościowego (procentowego)

oszacowania struktury unijnego budżetu wg omawianych 3 funkcji, o czym wspomniałam już wcześniej. Myślę jednak, że taki szacunek - jakkolwiek niełatwy i wymagający przyjęcia pewnych założeń - byłby dodatkowym, cennym wkładem do badania europejskiej wartości dodanej. Druga moja wątpliwość odnosząca się do tabeli 3.1 dotyczy przypisania poszczególnych funkcji budżetu do niektórych rodzajów wydatków. W szczególności, nie wiem dlaczego „działania inwestycyjne finansowane z budżetu UE czy Europejskiego Banku Inwestycyjnego mogące wzmocnić konkurencyjność i odporność gospodarczą państw członkowskich” zostały przypisane do funkcji stabilizacyjnej pełnionej przez unijne finanse. Stabilizacyjna funkcja wydatków budżetowych jest rozumiana w literaturze głównie jako wydatkowanie środków w celu łagodzenia wahań przebiegu cyklu koniunkturalnego, a także służące zrównoważonemu wzrostowi gospodarczemu. Z tego względu, wymienione działania inwestycyjne zaliczyłabym przede wszystkim do funkcji alokacyjnej unijnego budżetu.

Podsumowując swoją analizę i interpretację uzyskanych wyników Autorka przypomina, że zdaniem wielu autorów Unia Europejska wydaje zbyt dużo na rolnictwo i politykę spójności, a zbyt mało na inne dobra publiczne, takie jak obrona czy ochrona granic, mimo odwrotnego znaczenia tych wydatków dla rozwoju społeczno-gospodarczego. Utożsamiając się z takimi interpretacjami Autorka jednocześnie wyjaśnia, jakie są przyczyny takiej nie optymalnej struktury wydatków (z punktu widzenia EWD) i dominacji polityki redystrybucyjnej kosztem jej funkcji alokacyjnej. Wskazuje bowiem, że np. projekty regionalne lub dotacje rolne prowadzą do widocznych korzyści w państwach członkowskich, natomiast efekty zapewniane przez dobra publiczne na poziomie UE są bezpośrednio mniej widoczne (s.188). Kontynuując tę myśl dodaje, że za obecną strukturą wydatków z budżetu UE kryje się też fakt, że „udzielanie wsparcia politycznego dla wydatków publicznych na szczeblu UE jest mniej atrakcyjne z punktu widzenia krajowego wyborcy” (s. 188). Sumując, analiza ta dowodzi, że finansowanie z budżetu UE niektórych działań o charakterze ponadnarodowym nie przynosi oczekiwanej wartości dodanej. Nie jest to wniosek oryginalny, ale dobrze przez Habilitantkę uzasadniony i stanowiący ważny głos w toczącej się dyskusji na temat celowości reformy unijnego budżetu po stronie wydatków.

5. *Łączna ocena całości dorobku*

Przedstawione do recenzji osiągnięcie naukowe w postaci monografii jest dowodem samodzielności naukowej Habilitantki, jak też dobrego opanowania przez Nią warsztatu naukowego. Pani dr Katarzyna Stabryło-Chudzio przeprowadziła wnikliwy i krytyczny przegląd literatury na temat europejskiej wartości dodanej i dóbr publicznych finansowanych z budżetu UE oraz dokonała oceny znaczenia budżetu UE dla kształtowania EWD, mierzonej poziomem PKB *per capita* oraz wskaźnikiem HDI, wypełniając istniejącą w tym zakresie lukę badawczą. Na uwagę zasługuje też wykorzystanie zaawansowanych modeli ekonometrycznych do weryfikacji przyjętych hipotez badawczych. Ponadto, za istotny wkład do dyscypliny uważam rozważania dotyczące funkcji wydatków ze środków publicznych (budżetowych)

przeprowadzone na przykładzie budżetu UE i wskazanie przyczyn zmian znaczenia tych funkcji w okresie rozwoju UE. Podsumowując, dorobek naukowy Habilitantki uważam za wartościowy i oryginalny, wnoszący znaczny wkład do badań w obszarze nauk społecznych, w dyscyplinie naukowej ekonomia i finanse. Stwierdzam też, że Habilitantka posiada dobry dorobek organizacyjny, jak też osiągnięcia w zakresie dydaktyki oraz współpracy naukowej z zagranicą.

W świetle powyższego uważam, że Pani dr Katarzyna Stabryła-Chudzio spełnia wszystkie wymogi określone w art. 219 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2018 r., poz. 1668 z późn. zm.) związane z ubieganiem się o stopień naukowy doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych, w dyscyplinie ekonomia i finanse.

Warszawa 10.01.2025

